

Els símptomes de la Xina: més que COVID

La Xina s'enfronta a un entorn econòmic particularment reptador. A la combinació d'una crisi immobiliària i de l'alentiment de la demanda global, dos motors importants del creixement xinès en les últimes dècades, s'afegeix una tercera força: la política de COVID zero, el potencial distorsionador de la qual s'ha reafirmat en els dos últims anys. La resposta de les autoritats als nous brots de la pandèmia continua comportant confinaments recurrents en algunes de les ciutats més grans de la Xina, tancaments de comerços i un augment de la precaució entre els consumidors xinesos, la qual cosa incrementa la volatilitat de l'entorn econòmic. Arran d'aquestes tres forces, s'espera que el creixement de l'economia xinesa se situï enguany prop del 3%, el ritme més baix en gairebé mig segle (amb l'excepció del 2020, quan el gegant asiàtic va créixer el 2,2%). A mitjà termini, sembla que el creixement econòmic també està destinat a alentir-se. El XXè Congrés del Partit Comunista de la Xina ha aclarit alguns aspectes de la «caixa negra» de la política xinesa i de les principals prioritats per al proper quinquenni.

Síntoma 1: COVID zero o dolors de creixement?

La prorrogació indefinida de la política de COVID zero a la Xina es pot entendre com el resultat de tres factors principals: la capacitat més limitada del sistema sanitari per afrontar una possible onada de contagis després de la reobertura de l'economia, la baixa taxa de vacunació efectiva i la narra-

tiva política, que, al llarg d'aquest període, ha subratllat repetidament l'èxit de l'estratègia xinesa a l'hora d'evitar els elevats graus de mortalitat observats en altres països.¹ Així, a curt termini, la variable que podria comportar una suavització sostinguda de la política de COVID zero és l'avanç de la vacunació, tenint en compte, a més a més, el reforç del discurs oficial a favor de les actuals polítiques sanitàries.

Fins a la primera meitat del mes de novembre, el 57% de la població xinesa havia rebut tres dosis, en relació amb una cobertura amb dues dosis del 73% de la població a la UE i del 69% als EUA.² A més a més, entre la població més gran (més de 80 anys), s'estima que aquesta xifra se situa en el 40%, molt per sota del llindar que va permetre la reobertura sostinguda de l'economia en altres països asiàtics (tots amb taxes de vacunació superiors al 90% entre la població més gran en el moment de la reobertura). Finalment, el ritme de vacunació dona senyals d'haver-se estancat en els últims mesos (el 0,01% de vacunes administrades al dia, en percentatge de la població total, en relació amb una mitjana pròxima al 0,5% a l'hivern del 2021). En suma, més enllà dels ajustos periòdics a la política de COVID zero, cal esperar que aquest factor continuï llastant de manera significativa l'economia xinesa al llarg del 2023, sigui per la necessitat de confinaments «forçosos» en cas de reobertura (per evitar un excés de pressió sobre el sistema sanitari) o pel manteniment de l'estratègia d'eliminació del virus.

Comparativa d'indicadors econòmics

	Xina		Japó	Corea del Sud	EUA	Zona de l'euro	BRICS	ASEAN
	2000-2009	2015-2019	2015-2019	2015-2019	2015-2019	2015-2019	2015-2019	2015-2019
PIB per capita (PPA, dòlars internacionals)	5.163	14.554	41.468	40.896	60.489	45.311	11.565	11.775
Creixement del PIB (mitjana anual, %)	10,4	6,7	0,9	2,8	2,4	1,7	5,8	5,6
Índex de Gini	42,0	38,6	32,9	31,4	41,3	33,3	38,0	38,6
Sol·licituds de patents (per 1.000 habitants)	0,1	0,9	2,0	3,2	0,9	0,3	0,4	0,0
Consum total (% del PIB)	55,8	55,0	74,5	63,9	81,8	76,1	64,6	71,0
Consum públic final (% del PIB)	15,3	16,4	19,6	15,8	14,1	20,4	14,3	11,7
Ingressos tributaris (% del PIB)	16,9	17,7	30,6	24,8	25,9	40,2	10,5	14,2
Despesa corrent en salut (% del PIB)	4,2	5,1	10,7	7,3	16,7	10,3	4,7	3,8
Despesa privada en salut (% de la despesa corrent)	66,9	42,5	16,0	41,8	49,2	25,2	55,0	53,6
Despesa privada directa en salut (% de la despesa corrent)	56,2	35,6	12,9	32,4	11,5	16,2	44,3	41,3
Llits d'hospital (per cada 1.000 persones)	1,9	4,0	13,1	12,1	2,8	5,5	2,5	1,1
Metges (per cada 1.000 persones)	1,2	1,9	2,4	2,3	2,6	5,6	1,5	0,6

Notes: Per als BRICS (el Brasil, Rússia, l'Índia, la Xina i Sud-àfrica), els països ASEAN (Brunei, Cambodja, Filipines, Indonèsia, Laos, Malàisia, Myanmar, Singapur, Tailàndia i Vietnam) i zona de l'euro (Alemanya, Espanya, França i Itàlia), s'utilitzen les mitjanes ponderades per la població de cada país. Per a tots els països, s'utilitza la mitjana del període 2015-2019 o l'última dada disponible fins al 2019 en el moment de l'elaboració de l'exercici. L'índex de Gini és una mesura de desigualtat i pot prendre valors entre 0 i 100. Xifres més elevades reflecteixen nivells de desigualtat més alts, i viceversa. El consum total és la suma del consum final de les llars (consum privat) i del consum públic final.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc Mundial i de l'OCDE (Global Revenue Statistics Database).

1. Les xifres oficials de mortalitat per COVID-19 a la Xina mostren una taxa de mortalitat acumulada de 0,4 persones per cada 100.000 habitants, una de les més baixes del món (per exemple, 37,6 al Japó, 257,8 a la UE, 316,3 als EUA i 31,6 al conjunt d'Àsia). En comparar les estimacions de mortalitat excessiva al llarg del període, la Xina encara se situaria en una posició de «lideratge», tot i que una mica menys reforçada: entre 3 i 190 morts excessives per cada 100.000 habitants a la Xina, en relació amb 81-99 al Japó, 330-340 a la UE, 370-410 als EUA i 160-380 al continent asiàtic. Vegeu *The Economist* (2022), «The pandemic's true death toll» (data de consulta: 31 d'octubre del 2022).

2. Es considera que la tecnologia utilitzada en les vacunes administrades a la Xina té menys eficàcia, de manera que s'estima que són necessàries tres dosis d'aquestes vacunes per assolir el grau de protecció equivalent a dues dosis de les vacunes d'ANRM utilitzades de forma predominant a la UE i als EUA.

L'actual política sanitària de la Xina s'ha d'emmarcar en un context més ampli. Malgrat que la Xina ha estat el motor del creixement global al llarg de les dues últimes dècades, som davant un país de renda mitjana, amb un PIB *per capita* pròxim a un terç de la mitjana de la zona de l'euro (en paritat de poder adquisitiu) i a un quart del nivell dels EUA (vegeu la taula). En aquest context, tot i que la despesa en salut ha anat augmentant al llarg dels últims anys, se situa encara substancialment per sota de països més desenvolupats, i les infraestructures sanitàries bàsiques (mesurades en termes de llits d'hospital o de metges per pacient) són igualment més limitades, malgrat que amb millors índexs que altres països emergents, com la resta dels BRICS o el grup ASEAN.

En concret, els EUA apareixen al capdavant en despesa corrent en salut, tot i que gairebé el 50% és despesa privada, i aquesta elevada despesa reflecteix també els elevats costos amb els quals opera el sistema sanitari en aquest país (la despesa privada recull la despesa directa de les famílies en productes o en serveis de salut, la de les assegurances privades o la del sector social). Als països de la zona de l'euro o al Japó, la despesa en salut ronda el 10% del PIB i la despesa privada representa menys del 25% de la despesa total. En canvi, a la Xina, no solament la despesa total en salut és inferior, sinó que el 40% és privada, i una fracció significativa respon a despeses directes de les famílies (el 35% de la despesa total en salut). En conjunt, aquestes dades apunten a un sistema sanitari en fase de desenvolupament, amb una fracció significativa de la població amb accés limitat a la cura de la salut.

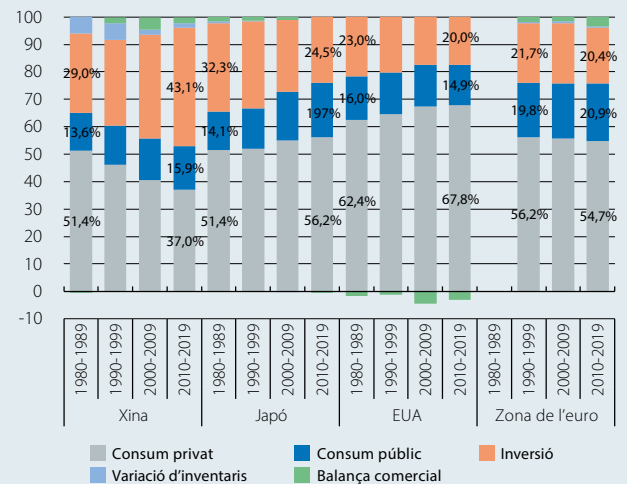
Síntoma 2: baix consum privat o falta d'una xarxa de protecció social?

El baix nivell de despesa pública en salut es relaciona també amb l'abast limitat de l'estat del benestar xinès. El pes de l'Estat en l'economia, mesurat pels ingressos tributaris en percentatge del PIB, és inferior al 20% (en relació amb més del 30% al conjunt de l'OCDE), la qual cosa deixa una elevada fracció de la població sense una xarxa de protecció social, que inclou la cura de la salut i les prestacions socials, els subsidis per atur o les pensions.³ Aquest factor també és clau per explicar la persistent alta taxa d'estalvi al país, pròxima al 45%.

De la mateixa manera, la Xina té un dels nivells de consum més baixos del món (el 55% del PIB, menys del 40% del qual és consum privat)⁴ i un nivell elevat d'inversió (vegeu el gràfic). Tot i que aquests factors han explicat el ràpid creixement de l'economia en les últimes dècades, ara llasten el dinamisme de l'activitat, un cop esgotat l'impuls

PIB per components

Pes relatiu (%)

Nota: En la descomposició del PIB per components, es considera una perspectiva de despesa (o de demanda), on el càlcul del PIB d'un país resulta de la suma dels components de consum privat, consum públic, inversió, balança comercial i variació d'inventaris.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'OCDE.

associat al procés d'acumulació de capital i de convergència amb les economies avançades.⁵

Els símptomes actuals de la Xina van, així, més enllà de la política de COVID zero, resultat de desequilibris més profunds del seu model de desenvolupament econòmic. L'experiència demostra que no hi ha una «vacuna» per defugir el famós parany de la renda mitjana.⁶ En el recent Congrés del Partit Comunista de la Xina, el president Xi va reafirmar els seus objectius de «prosperitat compartida» i de transformar la Xina en «un país desenvolupat de nivell mitjà» en els 15 propers anys. No obstant això, l'enfocament creixent en qüestions de seguretat i d'autosuficiència comporta més riscos per al potencial de creixement a llarg termini, als quals s'afegeixen el repte demogràfic i el risc de fragmentació econòmica global. La salut de l'economia xinesa a llarg termini dependrà de la qualitat del tractament que pugui rebre i del seu èxit a l'hora de reequilibrar el model de creixement i d'induir una transició cap a activitats amb més valor afegit.

Luís Pinheiro de Matos

3. A més a més, el sistema de registre de ciutadans estableix una divisió clara de drets entre la població rural i la urbana. La concessió de l'estatus *hukou* determina l'accés a una àmplia gamma de beneficis i de serveis socials en zones urbanes, com l'atenció mèdica i l'educació pública, el sistema de pensions i l'elegibilitat per rebre préstecs bancaris.

4. En països emergents, de mitjana, el consum total representa el 65% del PIB. A les economies avançades, el consum representa el 75% o més del PIB. En general, entre el 50% i el 60% del PIB correspon al consum privat.

5. Al seu torn, la limitada mobilitat internacional del capital al país i un sistema financer menys desenvolupat han comportat una baixa taxa de rendibilitat mitjana de la inversió i han contribuït a la bombolla immobiliària actual (utilitzant el mercat immobiliari com a borsa d'estalvi).

6. El parany de la renda mitjana fa referència a una situació en què un país en procés de convergència econòmica no pot competir internacionalment en la producció de béns més intensius en mà d'obra, però tampoc pot competir en activitats amb més valor afegit, perquè encara és lluny de la frontera tecnològica i té nivells relativament baixos de productivitat.